

Dodatek č. 1 Organizačního řádu školy Domácí příprava na vyučování, domácí úkoly

I. Úvodní ustanovení

Dodatek č. 1 Školního řádu ZŠ Masarykovo náměstí 192 stanovuje zásady domácí přípravy žáků a zadávání domácích úkolů.

Škola je oprávněna zadávat žákům domácí úkoly a vyžadovat jejich vypracování. Toto stanovisko se opírá o § 22 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, který stanoví, že je žák povinen „řádně se vzdělávat“.

Pro plošné omezování domácí přípravy neexistuje věcný důvod. Podle studie CERGE z roku 2019 (<https://idea.cerge-ei.cz/studies/2019-04-zatizeni-skolnimi-domacimi-ukoly-v-ceske-republice>) je zatížení českých školáků domácími úkoly v mezinárodním srovnání jedno z nejnižších. Zároveň podle různých zdrojů tráví žáci v ČR ve škole o více než sto hodin ročně méně, než je průměr OECD.

Priměřenou domácí přípravu vnímá škola jako neoddelitelnou součást vzdělávání. Nejde tedy o neoprávněný zásah do soukromí žáka podle Listiny základních práv a svobod.

Škola je zároveň oprávněna domácí úkoly hodnotit v souladu s vyhláškou č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů. Je ale nutné v rámci tohoto hodnocení brát zřetel na to, že domácí podmínky jednotlivých žáků se mohou velmi významně lišit. Pravidla pro hodnocení domácích úkolů jsou zakotvena v Pravidlech pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, které jsou součástí školního řádu.

II. Domácí příprava a domácí úkoly

Domácí příprava

Domácí příprava je každodenní, nedílnou součástí přípravy žáka do školy, buduje odpovědnost žáka za plnění povinností. Navazuje na přímé vzdělávací působení ve škole a je koncipována v souladu s platným ŠVP. Je přirozenou, každodenní součástí výuky a žák ji realizuje i v případech, kdy k tomu nebyl učitelem vyzván.

Domácí příprava je určena žákům, nikoli zákonným zástupcům. Škola nemá možnost se podílet na vytváření domácího prostředí pro přípravu na vyučování. Nerozhoduje ani o časovém rozvrhu přípravy žáka na vyučování. Rodičům a žákovi pouze doporučuje vhodné postupy.

Specifická situace je v 1. až 4. ročníku ZŠ, kdy je podpora rodiny skutečně velmi žádoucí (např. je třeba přečíst žákům doma zadání, naslouchat hlasitému čtení, dohlédnout na správné sezení a úchop tužky atd.). Pravidelně se opakující činnosti v domácí přípravě mohou pro mladší žáky znamenat jistotu formy a významnou pomoc na cestě k samostatnosti a jsou pro ně velkým přínosem. V tomto období je proto v zájmu dítěte intenzivní spolupráce školy se zákonnými zástupci, zároveň jim poskytnout maximální podporu a zároveň respektovat rozdílnost podmínek pro domácí přípravu.

Domácí úkoly

Cílem domácích úkolů je procvičit učivo (zejména v praktických souvislostech) nebo jej upevnit, rozvíjet u žáků smysl pro povinnost, rozvíjet u žáků schopnost samostatně se učit, motivovat žáky pro nové učivo, provést zpětnou vazbu (pro učitele, žáka, rodiče), rozvíjet schopnosti organizace času, rozšiřovat kompetence žáků.

Domácí úkoly by měly být přiměřené jak z hlediska obsahové náročnosti, tak z hlediska jejich rozsahu a četnosti zadávání, měly by být motivační, pro žáky alespoň něčím atraktivní, v optimálním případě by měly zohledňovat také zájmy žáků i efektivní pedagogické principy (např. domácí úkol jako součást projektové výuky, domácí úkol založený na kooperativních činnostech apod.) a neměly by přispívat k přenášení zodpovědnosti za vzdělávání na rodinu (ta se má věnovat hlavně výchově a naopak nepřenášet na školu odpovědnost za výchovu). Možnou cestou je i zadávání vícero úkolů, z nichž si žáci mohou vybrat, nebo zadávání domácích úkolů s delším časem na splnění, než je následující den.

Pravidla pro zadávání domácích úkolů jsou konkretizována na začátku každého školního roku v jednotlivých předmětech. Zákonní zástupci jsou s těmito pravidly seznámeni na třídních schůzkách nebo prostřednictvím dm Software společnosti BAKALÁŘI software s.r.o.

A. Typy domácí přípravy, typy domácích úkolů

- 1. Příprava pomůcek** (např. učebnic, sešitů, rýsovacích potřeb, tabulek cvičebního úboru apod.) na výuku probíhá dle rozvrhu a dle instrukcí vyučujících jednotlivých předmětů
- 2. Ústní projev, ústní domácí úkoly**
 - a) opakování látky z předchozích hodin, práce s mapou, tabulkami
 - b) příprava na písemnou práci, opakování pravidel a vzorců
 - c) slovní zásoba do cizích jazyků
 - d) příprava na verbální zkoušení
 - e) výklad, referát apod.
 - f) beseda, diskuse na dané téma
 - g) čtení, na 1. stupni denní čtení, a to vždy hlasité čtení pod dohledem rodičů
 - h) doporučená četba od 2. do 9. ročníku, výběr knih posoudí vyučující a zároveň určí způsob zpracování záznamu o četbě
- 3. Písemná příprava na výuku, písemné domácí úkoly**
 - a) **pravidelné** – týkají se přípravy do všech předmětů, zejména však do matematiky, českého jazyka, cizího jazyka

- b) *nepravidelné/mimořádné*** – výtah, výpisek, referát, projekt, čtenářský deník, protokol laboratorních prací apod.

B. Využívání platformy TEAMS

Na základě zvážení učitele je možné využívat k domácí přípravě i platformu TEAMS (prezentace, texty, videa a další materiály). Tomuto předchází seznámení zákonných zástupců s prací v této platformě, například v rámci třídních schůzek. Žáci s omezeným přístupem k internetu a PC mohou využívat školní počítače.

Učitel může vyžadovat ukládání domácích úkolů do prostředí TEAMS. V tomto případě musí být žáci řádně proškoleni a žákům s omezeným přístupem k internetu a ICT technologiím musí být poskytnuta možnost úkol vypracovat a odevzdat na školních PC v delším časovém období.

C. Zaznamenávání zadání domácích úkolů

V závislosti na ročníku, individuální domluvě a odlišností žáků s diagnostikovanými poruchami učení je prostředkem k zadávání domácích úkolů systém dm Software společnosti BAKALÁŘI software s.r.o. (především na I. stupni).

Od 4. ročníku je povinností každého žáka zaznamenávat si do svého notýsku či zápisníku zadané domácí úkoly, termíny ohlášených zkoušení, popřípadě termíny ohlášených písemných prací.

D. Zásady zadávání domácí přípravy a domácích úkolů

1. Úkoly jsou zadávány jako doporučené. Mohou být:

- frontální (pro všechny žáky),
- skupinové,
- individuální.

2. Domácí úkoly mohou být v rámci třídy rozdílné. Nadaní žáci mohou dostávat kvalitativně a kvantitativně náročnější úkoly, žáci se speciálně vzdělávacími potřebami mohou mít redukováný rozsah a náročnost. Pokud je to tedy žádoucí a vhodné, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mohou dostávat domácí úkoly s diferencovaným zadáním vzhledem k ostatním žákům.

3. Zadání domácích úkolů a jejich frekvence je plně v kompetenci vyučujícího, a to včetně případného využívání podpisu rodičů.

4. Domácí úkol musí být konkrétní, srozumitelný a přiměřený schopnostem žáků (jak v rámci obsahu, tak v rámci rozsahu).

5. Úkoly by měly být koncipovány tak, aby podporovaly tvůrčí schopnosti žáků, umožnily využívat moderní technologie, sbírku místní nebo školní knihovny, encyklopedie, knihy, slovníky, média, tisk apod.

6. Některé úkoly mohou být zdávány dlouhodobě (například v rámci projektů, čtenářský deník, herbář apod.).

7. Zadávaný domácí úkol učitel vysvětlí a upozorní, aby si žák zadání domácího úkolu zaznamenal (popř. zadání napíše na tabuli).

8. Pokud žák zadání domácího úkolu nepochopí, domluví si s vyučujícím individuální konzultaci.
9. Domácí příprava a domácí úkol je zadáván tak, aby ho žák byl schopen vypracovat samostatně (domácí příprava či domácí úkoly nesmí zatěžovat rodiče).
10. Rodiče by měli zajistit vhodné materiální zázemí podporující domácí přípravu, tedy klid k soustředění – nerozptylování, židle a stůl, psací a jiné běžně používané pomůcky, vhodnou organizaci času dítěte po vyučování podporující domácí přípravu, podpurnou motivaci dítěte k domácí přípravě.

V případě, že se zletilí žáci nebo zákonní zástupci nezletilých žáků domnívají, že domácí úkoly jsou zadávány v nepřiměřené míře nebo nevhodným způsobem, že jsou nepřiměřeně složité apod., může zákonný zástupce celou záležitost prodiskutovat s konkrétním pedagogem. V případě, že nedojde k vzájemnému porozumění, pak je vhodné věc konzultovat s ředitelkou školy.

E. Způsob zpracování domácích úkolů

1. Zadané úkoly mohou mít formu:
 - a) písemnou,
 - b) elektronickou,
 - c) praktickou
 - d) ústní.
2. Forma domácích úkolů a zvolení způsobu zpracování je plně v kompetenci učitele, a to včetně případného vyžadování podpisu zákonných zástupců (po předchozí dohodě se zákonnými zástupci).
3. Žák zodpovídá za estetickou úroveň písemného domácího úkolu.
4. Žák ve všech písemných domácích úkolech dodržuje pravidla českého pravopisu.

Plagiátorství

Za plagiátorství lze považovat úmyslné kopírování cizího textu a jeho vydávání za vlastní, nedbalé nebo nepřesné citování použité literatury, opomenutí citace (byť neúmyslné) některého využitého zdroje.

Referáty, slohové práce, prezentace

V případě, že bude u těchto domácích úkolů prokázáno plagiátorství, bude úkol považovaný za nevypracovaný. O plagiátorství budou prostřednictvím dm Software společnosti BAKALÁŘI software s.r.o. informováni zákonní zástupci. Prokazatelně úmyslné a opakované plagiátorství je považováno za porušování školního řádu s příslušnými sankcemi dle školního řádu (výchovná opatření).

F. Kontrola domácí přípravy

Vyučující kontrolou domácí přípravy vyhodnotí úroveň osvojení učiva, nechá žákům prostor na dotazy, pracuje efektivně s chybami žáků a využívá je k pozitivní korekci žákova učení. Splnění každého domácího úkolu je vyučujícím zkontrolováno:

- ústním ověřením znalostí (ústní zkoušení, frontální opakování),

- kontrolou sešitů, pracovních sešitů, pracovních listů,
- kontrolou pomůcek,
- ohodnocením splněného úkolu – známkou nebo slovním ohodnocením.

G. Hodnocení domácích úkolů

Domácí úkoly, až na výjimky, nejsou klasifikovány. Mezi výjimky patří:

- referáty
- čtenářský deník
- recitace
- zpracování laboratorní práce
- zpracování herbáře
- prezentace

V případě klasifikovaných domácích úkolů (referát, čtenářský deník, zpracování laboratorní práce, prezentace, báseň apod.) umožní učitel žákovi před výslednou klasifikací opravy chyb a opravu grafického zpracování, v případě nutnosti poskytne žákovi konzultaci. Dlouhodobější projekt není klasifikovaný, avšak jeho nedokončení či neodevzdání je považováno za porušování školního řádu s příslušnými sankcemi dle školního řádu (výchovní opatření). Výjimku při odevzdávání a dokončování projektu tvoří dlouhodobá omluvená absence žáka.

V případě hodnocení domácích úkolů je nutné zohledňovat různé kontextové faktory, např. rodinné zázemí žáka a související socioekonomické charakteristiky. Je potřeba vzít v úvahu, že zákonní zástupci některých žáků nejeví o jejich vzdělávání zájem, nepodporují je v systematické přípravě, a naopak zákonní zástupci jiných žáků mohou být v oblasti domácích úkolů angažováni do té míry, že s plněním úkolů svým dětem významně pomáhají, nebo je za ně rovnou zpracují (ne v případě, kdy je naopak smyslem domácího úkolu, aby na něm děti spolupracovaly s rodiči). Tyto skutečnosti pak hodnocení žáka na základě domácího úkolu zkreslují a samotné hodnocení by pak nemuselo být spravedlivé a odůvodněné. Hodnocení domácích úkolů je jedna z mnoha složek, které se na celkovém hodnocení úrovně znalostí a dovedností žáka podílejí.

H. Nesplnění domácích úkolů

Pokud žák nesplní zadaný úkol, oznámí tuto skutečnost vyučující zákonnému zástupci prostřednictvím zápisu v dm Software společnosti BAKALÁŘI software s.r.o.

Opakované nenošení pomůcek je považováno za porušování školního řádu s možnými příslušnými sankcemi dle školního řádu (výchovní opatření).

Nevypracovaný domácí úkol se nehodnotí známkou, neboť toto hodnocení nevypovídá o míře dosažení vzdělávacích cílů. K nevypracovaným zadaným domácím úkolům, resp. nevypracované domácí přípravě, se v přiměřené míře přihlíží při ukládání výchovných opatření nebo hodnocení chování.

Opakované nenošení domácích úkolů může být zahrnuto do celkové klasifikace žáka, především v případech, kdy se jeho hodnocení pohybuje mezi jednotlivými klasifikačními stupni.

III. Účinnost

Tento Dodatek č.1 Organizačního řádu školy - **Domácí příprava na vyučování, domácí úkoly** byl projednán v Pedagogické radě dne 29. 8. 2023, byl projednán v Radě školy dne 19. 9. 2023 a nabývá účinnosti dne 20. 9. 2022.

Ve Vratimově 29. srpna 2023

.....
Mgr. Martina Pelikánová
ředitelka školy